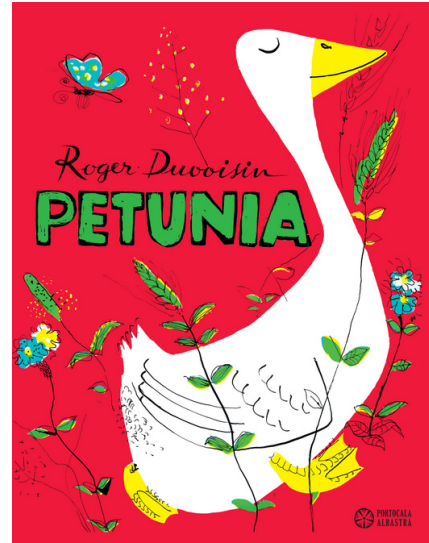

GHID CU ACTIVITĂȚI DE LECTURĂ PENTRU PROFESORI ȘI PĂRINȚI

Recomandări pentru grădiniță și clasele 0-II.

DESPRE POVESTE

Petunia găsește o carte în iarbă. Cine are cărți e foarte deștept, se știe, așa că Petunia decide s-o păstreze. De acum va fi și ea deșteaptă și înțeleaptă. E simplu. Trebuie doar să ai o carte. Sau mai trebuie ceva?

TEME ABORDATE

#importanța educației #înțelepciune #citit
#animale #fermă #umor

CITIM, SCRIEM ȘI NE DISTRĂM CU PETUNIA

Activitățile propuse vizează dezvoltarea limbajului, a comunicării & a competențelor de scris-citit, precum și dezvoltarea socio-emoțională și cognitivă. Acestea corespund comportamentelor, competențelor și obiectivelor de învățare specifice curriculumului pentru educație timpurie și programei școlare pentru clasele 0-II.

ÎNAINTE DE LECTURĂ

ACTIVITATEA 1

Ce știu eu despre lume?

Copiii sunt îndrumați să gândească și să pună întrebări despre povestea pe care urmează să o descopere.

OBIECTIVE

Această etapă urmărește:

- să evalueze informal ceea ce copiii știu deja (inclusiv concepțiile greșite);
- să focalizeze atenția copiilor pe subiect.

CUM PROCEDĂM?

Aduceți la suprafață cunoștințele deja dobândite ale copiilor și pregătiți contextul pentru noua poveste, discutând despre:

- **CĂRȚI (ȘI CÂTEVA BENEFICII ALE CITITULUI)**

1/De ce citim?

Ca să ne dezvoltăm imaginația.

Ca să învățăm/descoperim noi lucruri despre lumea din jurul nostru.

Ca să ne exprimăm mai clar și mai frumos.

Ca să învățăm să gândim liber.

Ca să devenim mai buni la școală.

Ca să găsim noi soluții la problemele noastre.

Ca să ne descoperim noi pasiuni.

Ca să învățăm să ne concentrăm.

Ca să învățăm să ne relaxăm.

Ca să ne distrăm.

2/Ce învățăm din cărți?

Despre lume, natură, mediul înconjurător, istorie, oameni, culturi etc

ACTIVITATEA 2

Coperți vorbărețe

Copiii învață să citească coperțile unei cărți.
Ne vom concentra pe lectura coperții 1.

OBIECTIVE

Este ocazia ideală de a-i invita:

- să facă propriile predicții și observații;
- să dea sens imaginilor din perspectiva cunoștințelor și experiențelor proprii;
- să își dezvolte spiritul de observație și imaginația.

CUM PROCEDĂM?

Ne vom concentra pe lectura coperții 1 și a paginii de titlu. Punem întrebări ajutătoare.

Coperta 1

Cine este pe copertă?

Ce expresie a feței are găscă de pe copertă (fericită, tristă, supărată, mândră)?

De ce credeți că se simte așa?

Pagina de titlu

Ce animale vedeți în imagine?

Ce legătură credeți că au cu găscă de pe copertă?

ÎN TIMPUL LECTURII

CUM PROCEDĂM?

Pentru citirea cu voce tare există câteva recomandări generale și specifice (pauze, dialog, predicție, intonație accentuată, indicare imagini sau cuvinte, comunicare non-verbală etc), acestea variind în funcție de structura și conținutul cărții, copilul sau grupul de copii cu care citim, de ceea ce vrem să îi învățăm pe copii.

Enumerăm mai jos câteva recomandări generale:

1. Îndreptați cartea spre copii:

- Pentru a înțelege textul, copiii mici au nevoie să vadă ilustrațiile.

2. Prezentați titlul cărții, numele scriitorului și pe cel al ilustratorului:

- Citiți titlul cărții și spuneți-le că, pe lângă imaginea de pe copertă, acesta oferă indicii despre poveste;
- Citiți numele autorului (explicați-le rolul scriitorului și cel al ilustratorului). Spuneți-le că Roger Duvoisin este un scriitor american care nu mai este în viață.

3. Citiți cu intonație și rar:

- Citiți textul cu voce expresivă, mai rar la primele pagini pentru a capta atenția copiilor și a le permite să „intre” în poveste;
- Dacă vreți să accentuați direcția de citire a textului, la primele pagini puteți urmări cu degetul textul, cuvânt cu cuvânt, expresie cu expresie, pe măsură ce citiți.

4. Prima dată citim fără întrerupere, în special textele scurte:

- Această carte conține aproximativ 1300 de cuvinte și se poate citi integral dacă copiii sunt antrenați deja. Dacă sunt începători, povestea se poate citi și pe secvențe, dar este de preferat să nu o fragmentați. În orice caz, copiii vor vrea să o recitiți și cu această ocazie se pot clarifica anumite aspecte, se poate zăbovi asupra unor cuvinte sau imagini.
- Dacă vreți să îi învățați să facă predicții, opriți-vă când vă permite textul pentru a le cere copiilor să spună ce urmează (de exemplu, *Cu dragă inimă* sau *Dar Petunia avea și altele de făcut.*)

5. La final, discutați despre impresiile copiilor și cereți-le să exprime liber ce imagini mentale au construit, ce le-a îngreunat înțelegerea, ce au anticipat etc.

DUPĂ LECTURĂ

ACTIVITATEA 3

Morișca cu întrebări

Copiii identifică personajele, locul acțiunii și evenimentele principale din poveste.

OBIECTIVE

Această activitate le permite:

- să structureze elementele poveștii (oral și în scris);
- să povestească o poveste, formulând enunțuri după ilustrații.

CUM PROCEDĂM?

Pas 1: Arătați-le din nou coperta cărții și întrebați-i: Cine este personajul principal din poveste?

În funcție de vârsta și de nivelul copiilor, îi puteți întreba și care sunt personajele secundare.

Explicați-le că personajele secundare apar doar în unele momente ale acțiunii, nefiind prezente pe întreaga desfășurare a poveștii sau neavând un rol atât de important precum personajul /personajele principal/e.

În povestea de față, personajele secundare sunt cocoșul Crăișor, vaca Trifoi, găina Ida, cățelul Vijelie, calul Spic, pisica și celelalte animale din ogradă.

Pas 2: Cereți-le să repovestească cele întâmplate, pe baza ilustrațiilor. În funcție de ilustrații, puneți-le următoarele întrebări ajutătoare:

- Ce se întâmplă aici?
- Care era problema cocoșului Crăișor? Ce soluție a găsit Petunia?
- Care era problema găinii Ida? Ce soluție a găsit Petunia?
- Care era problema cățelului Vijelie? Ce soluție a găsit Petunia?
- Care era problema pisicii? Ce soluție a găsit Petunia?
- Ce întrebare i-au pus animalele Petuniei despre cutie?
- Ce soluție a găsit Petunia?

Dacă faceți activitatea cu mai mulți copii, cereți-le să se grupeze în echipe de doi și să povestească împreună.

Pas 3: Pentru a rezuma și structura povestea, puneți următoarele întrebări:

- Ce s-a întâmplat la începutul poveștii?
- Cu ce problemă se confruntă Petunia și animalele care îi cer ajutorul? Cum este rezolvată situația?
- Cum se termină povestea?

Pas 4: Copiii care știu să scrie vor primi anexa cu elementele poveștii (alegeți, în funcție de vârstă și nivel, anexa 1 sau anexa 2) și o vor completa cu ajutorul dumneavoastră.

ACTIVITATEA 4

Intră în poveste

Începeți prin a le pune câteva întrebări generale și foarte simple, astfel încât să vă asigurați că au înțeles povestea. Recitiți povestea sau fragmente din poveste atunci când este nevoie.

Treceți de la întrebări concrete la unele mai abstracte, folosind metoda RIR (Raphael și Au, 2005), descrisă în anexa 3.

OBIECTIVE

Copiii își dezvoltă mai multe niveluri de comprehensiune a poveștii citite atunci când reușesc:

- să identifice elemente din textul lecturat;
- să conecteze două sau mai multe elemente din text;
- să își folosească cunoștințele și experiențele de viață pentru a da sens celor întâmplate în poveste.

CUM PROCEDĂM?

Mai jos, câteva exemple de întrebări din fiecare categorie ale metodei RIR. Nu ezitați să puneți și alte întrebări, în funcție de vârsta copiilor.

CHIAR ACOLO

- Ce a găsit într-o dimineață Petunia pe pajiște?

GÂNDEȘTE ȘI CAUTĂ

- Ce animale i-au cerut ajutorul Petuniei?

ÎN CAPUL MEU

- Tu ce ai fi făcut în locul Petuniei dacă ai fi găsit cartea?
- Ce ai fi făcut în locul animalelor care au văzut-o pe Petunia plimbându-se de colo-colo cu cartea?

DOAR TU

- Te-ai comportat vreodată ca și când ai fi cel mai deștept dintre toți, fără un motiv întemeiat?
- Te-a convins cineva că este cel mai deștept sau că are răspunsurile/soluțiile la toate întrebările/problemele tale și ale celorlalți? L-ai crezut? De ce?

ACTIVITATEA 5

Lecția Petuniei

Copiii identifică și exprimă mesajul poveștii.

OBIECTIVE

Această activitate le permite copiilor

- să identifice mesajul/morala poveștii.
- să-și exprime în scris, în mod concis, o idee.

CUM PROCEDĂM?

Pas 1: Adresați-le următoarele întrebări:

- Ce consecințe au avut sfaturile date de Petunia?
- La ce concluzie a ajuns ea după ce a explodat cutia cu artificii, iar toate animalele au avut de suferit?

Pas 2: Acordați-vă timp pentru o discuție mai amplă despre pericolul de a face presupuneri false (prezumții) și despre mândria prostească.

Amintiți-le copiilor despre presupunerile pe care le-au făcut atât Petunia, cât și prietenii ei.

- Ar fi trebuit Petunia să facă presupunerea că va fi înțeleaptă doar ținând cartea sub aripă? Ce ar fi trebuit să facă în schimb?
- Ar fi trebuit prietenii Petuniei să facă presupunerea că este înțeleaptă doar pentru că avea o carte? Ce ar fi trebuit să gândească în schimb?

Pe măsură ce copiii răspund la aceste întrebări, subliniați importanța căutării de informații și de a pune întrebări înainte de a face presupuneri.

Discutați de asemenea cu copiii despre lucrurile pe care le-au făcut în trecut și despre care sunt mândri. Întrebați-i:

- Cum ați învățat să faceți aceste lucruri?
- Ce faceți când vreți să învățați ceva nou?

Pe măsură ce copiii vorbesc, subliniați că un adevărat sentiment de mândrie vine atunci când oamenii au muncit din greu sau au descoperit lucruri căutând răspunsuri la întrebări.

Pas 3: În funcție de vârsta și de nivelul copiilor, se va face activitatea (a) sau (b).

a. Fiecare copil primește o fâșie de hârtie pe care va scrie ce a învățat Petunia din această experiență. (Fiecare fâșie de hârtie va începe cu: Petunia a învățat că...)

b. După discuție, copiii aleg propoziția care rezumă cel mai bine „lecția” cărții.

- Petunia și-a dat seama că nu învățăm nimic din cărți.
- Petunia a învățat că este deșteaptă dacă se plimbă mereu cu cartea sub aripă.
- Petunia și-a dat seama că învățăturile cărții trebuie mai întâi înțelese.

Materiale necesare: fâșii de hârtie

ACTIVITATEA 6

Petunia ține sfat

Copiii vor povesti sau scrie o poveste scurtă, în funcție de vârsta și nivelul lor.

OBIECTIVE

Această activitate le permite copiilor

- să își dezvolte imaginația și creativitatea;
- să-și exprime clar (oral sau în scris) ideile.

CUM PROCEDĂM?

Cerință:

Găsiți pentru problema fiecărui animal un sfat mai înțelept decât cel al Petuniei.

Încurajați-i pe copii să se sfătuiască cu o persoană în ale cărei învățături au încredere atunci când nu sunt siguri de sfatul pe care să-l dea sau atunci când își doresc să dea un sfat cu adevărat înțelept sau folositor.

Folosiți anexa 4.

TITLU:

AUTOR & ILUSTRATOR:

PERSONAJE:

UNDE?

CÂND?

PROBLEMA:

SOLUȚIA:

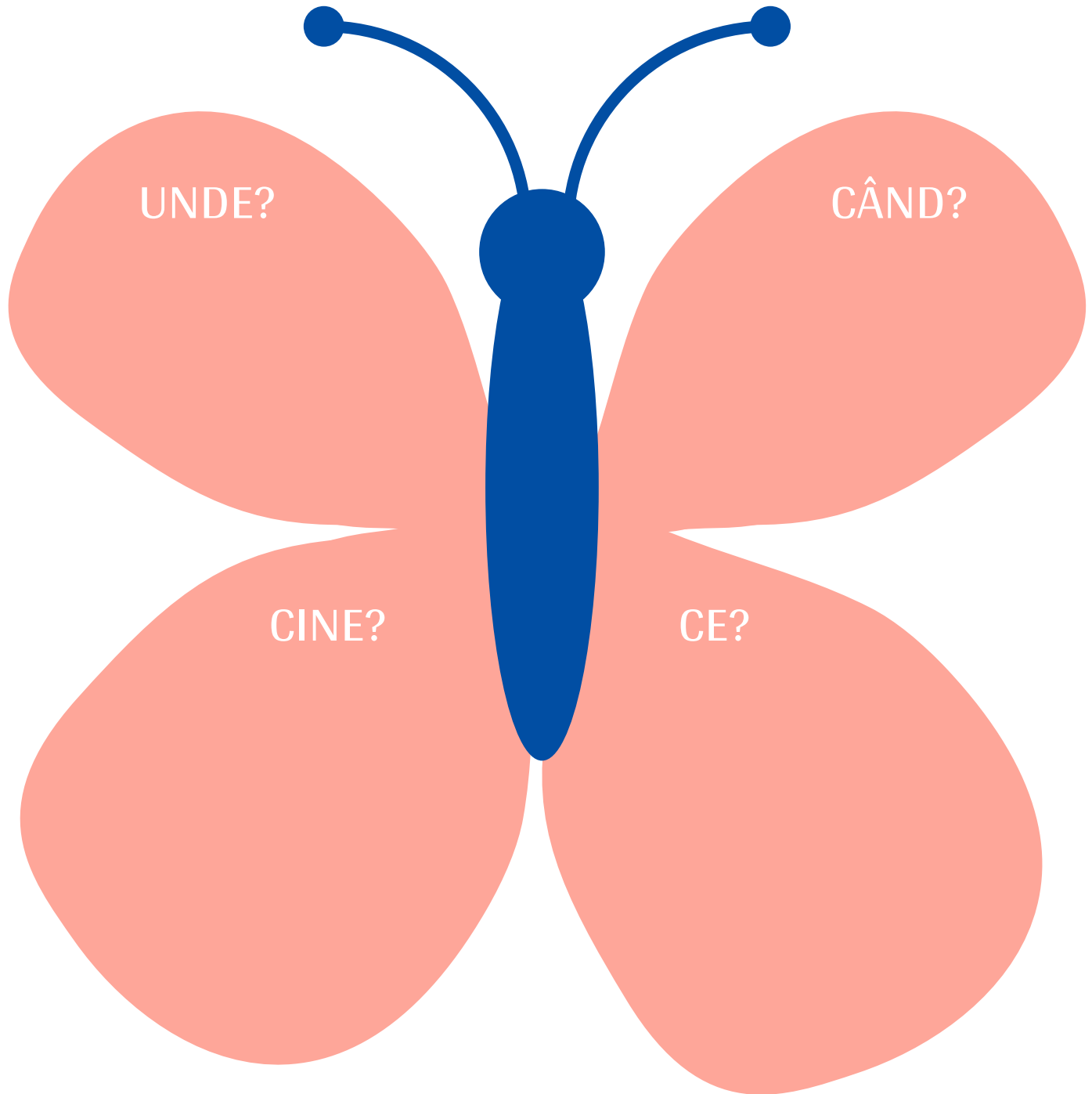
EVENIMENTE:

ÎNCEPUT

MIJLOC

SFÂRȘIT

IDEEA PRINCIPALĂ/CE NE ÎNVAȚĂ POVESTEA:

Metoda Relația Întrebare - Răspuns

Prin activitatea intitulată „Intră în poveste”, abordăm metoda RIR (relația întrebare - răspuns) - o strategie de comprehensiune care sprijină copiii în înțelegerea textelor prin solicitarea de a răspunde/ formula ei înșiși diferite tipuri de întrebări (Raphael și Au, 2005).

Strategia presupune formularea a patru tipuri de întrebări:

- A) „Chiar acolo”: aceste întrebări sunt de tipul celor pentru care răspunsurile se vor regăsi integral în textul lecturat, iar copiii vor trebui doar să localizeze răspunsurile. Pentru cei care întâmpină dificultăți în comprehensiune, chiar și aceste întrebări ușoare pot reprezenta o provocare.
- B) „Gândește și caută”: aceste tipuri de întrebări necesită combinarea informațiilor oferite în mai multe locuri în text pentru formularea răspunsului. Bazându-se în principal pe informațiile din text, copiii trebuie să conecteze două sau mai multe idei din text.
- C) „Autorul și tu”: aceste întrebări se bazează pe informații oferite în text, dar copiii trebuie să lege acele informații de experiența lor proprie. Deși răspunsurile nu apar în text, aceștia trebuie să citească textul pentru a putea răspunde la ele, procesând astfel textul dincolo de nivelul literal sau de inferență.
- D) „Doar tu”: aceste tipuri de întrebări de fapt nu necesită citirea/audierea textului deoarece ar putea răspunde la ele și dacă nu ar fi luat la cunoștință conținutul ideatic al textului. Pentru a răspunde, trebuie să facă apel la cunoștințele și experiențele lor de viață.

Într-o zi, Petunia o auzi pe Trifoi, vaca, spunându-i cocoșului:

— Mă-ntreb de ce creasta ta e atât de roșie, la fel cum e vopsit și peretele șurei.

Sfatul vostru pentru cocoșul Trifoi:

Ida, găina, cotcodăcea neliniștită.

— Vai, Petunia, spuse ea, am fost cu puii mei încolo, spre livadă, și cred că am pierdut câțiva. Stăpânul zicea că am nouă, dar nu știu să număr prea bine. Petunia, tu ești isteată, numără-mi puii, te rog, să vedem dacă sunt toți aici.

Numărați puii găinii Ida și ajutați-o să se liniștească:

Dădu pe câmp peste Vijelie, cățelul, care-și băgase capul într-o gaură în pământ.

— Ajutor, ajutor! M-am prins aici, nu pot să ies! striga el.
Ajutați-mă!

Ajutați-l pe Vijelie să-și scoată capul din gaură:

Petunia se întâlnește lângă un tufiș cu Spic, calul de povară, care avea o neînduplecată durere de dinți.

— Petunia, gemu Spic, simt că mor! Cu știința ta, sunt sigur că mă poți ajuta să scap de durere.

Ce faceți voi când vă dor dinții?

Puf, pisica, se cățăraseră într-un copac și acum mieuna speriată pentru că nu mai putea să coboare. Câteva animale o chemară iute în ajutor pe înțeleapta Petunia.

— Petunia, bine c-ai venit! spuseră. Am găsit cutia asta în șanțul de lângă drum. Poate e ceva de mâncare înăuntru. Numai tu poți să ne spui ce scrie pe cutie.

Cum să coboare Puf din copac în siguranță?

Ce scrie de fapt pe cutie?

Petunia învață să citească!

Găsiți următoarele cuvinte: PETUNIA, GÂSCĂ, CARTE

O S C B U N T

F N A R X F D

Î K R Ă Ș H W

P E T U N I A

Ț M E K Ș J G

L G Â S C Ă E

Petunia din imaginația voastră!

Creați-o pe Petunia:

- cu bobite de fasole și porumb SAU
- bucăți mici de materiale SAU
- petale de flori SAU
- pur și simplu colorați-o.

Lipiți materialele pe care le veți folosi pe conturul Petuniei. Printați pe o coală mai groasă.

